

YAKUP CEMAL

(1900 – 1987)

Yakup Cemal ismi Risale-i Nur'da dört yerde geçmektedir. Geçen asrın tam başında, 1900 senesinde Denizli'de dünyaya gelen bu bahtiyar adamın Nüfustaki asıl adı 'Yakup Özkan'dır. 'Cemal' ismini Üstad Bediüzzaman Hazretleri vermiş ona... Mesleği, Devlet Demir yollarında memurluk ve makinistliktir. 1929'da Isparta-Kuleönü istasyonunda görev yaparken, Barla'da bulunan Bediüzzaman Hazretlerini ilk defa duyan Yakup Cemal, hemen Barla'ya gider ve Üstad'ı ziyaret eder. İyi derecede Osmanlıca da bilen ağabeyimiz, yeni tanımış olduğu Nur Risalelerini derhal yazıp çoğaltmaya başlar. Ve Allah onu bu yazı hizmetinde tam 58 sene boyunca, 1987'de vefat edinceye kadar istihdam eder... Öyle ki; görüştüğümüz çocukları, 'yazı yazmaktan sağ kürek kemiği kamburlaşmıştı' diyorlar.

Bugün Risale-i Nur'u rahat ortamlarda serbestçe okuyan bizlerde, herkeste, hepimizde Yakup Cemal'in hakkı ve yapılan hizmetlerde payı vardır. Şimdiye kadar hiç araştırılmamış olan bu kahraman insanı, Denizli'de, senelerce yaşadığı kendi evinde, şimdi oturan çocuklarını ziyaret ederek öğrendik. Ziyaretimiz 13 Aralık 2009'da gerçekleşti. Tanışmamıza vesile olan Denizli'nin kadim ağabeyi Said Atıcı'ya teşekkür ediyorum.

Bize, Yakup Cemal'i, Denizli'deki evinin şimdiki sakinleri olan oğlu Mahmut Özkan ve kayınpederine çok hayırlı hizmetler eden eşi Gülçin Hanım anlattılar. Bolca fotoğraflarını verdiler, el yazısı kitaplarını inceleme fırsatı bulduk, teyp kasetine okuduğu Cevşen'i kendi sesinden dinledik ve hatıra olarak aldık. İslamköylü Hafız Ali ve Hasan Feyzi ağabeylerin de yattığı Denizli Kabristanındaki mezarını, oğlu Mahmut ve torunları Hasan Tuğrul ve Hüseyin Çağrı ile beraber ziyaret ettik.

Daha sonra, Akhisar'da oturan ve Yakup Cemal'e çok hizmetler eden diğer gelini Sebahat Hanımla irtibat kurduk; oğlu Hakan Özkan'ın yardımıyla hatıraların devamını ve teyidini aldık. Hepsine teşekkürler ediyorum...

Yakup Cemal'in çok hayırlı bir hizmeti de, Risale-i Nur'un parlak bir talebesi olan Hasan Atif Egemen'e ilk defa eserleri vererek hizmeti tanıtmasıdır. Bununla ilgili bilgiler 'Ağabeyler Anlatıyor' seri kitaplarımda, Selami Özer ağabeyin ilgili hatıralarında ileride yayınlanacaktır. Selami Özer, Hasan Atif'i bir sene evinde misafir etmiştir, hayattadır.

Yakup Cemal'le ilgili hatıralar yazıldıktan sonra ilgili taraflara tashih ettirilmiştir.

Mahmut Ve Gülçin Özkan Anlatıyor:

Ben 1946 doğumlu Mahmut Özkan ve 1950 doğumlu eşim Gülçin Özkan, ikimizde emekli öğretmeniz. Babam Yakup Cemal'in onbir tane çocuğu vardı, ben son numarayım. Şu anda sağ olan üç kardeşiz. Babam Yakup Cemal'in gelini Eşim Gülçin'in, kayınpederine çok hizmetleri vardır. Bilhassa son zamanlarında kendi babası gibi ona bakmıştır. Onun için sorularınıza beraber cevap vereceğiz. Babamız Yakup Cemal'den duyduklarımızı, gördüklerimizi anlatacağız.

KÖYÜN YAKIŞIKLISIYDI 'CEMAL' İSMİNİ ÜSTAD VERDİ

'Cemal', babamın takma adıdır. Nüfus kâğıdında sadece Yakup Özkan yazar. 'Cemal' ismini Üstad Bediüzzaman Hazretleri vermiş ona. Demiş ki; "sen memursun, polis seni takip eder, sana Yakup Cemal diyelim..." Babamız çok yakışıklı birisiydi, belki Üstad 'Cemal' ismini onun için vermiş olabilir.

Trenci kıyafetiyle Yakup Cemal'in nüfus hüviyet cüzdanı

Doğum tarihi 1316, yani miladî olarak 1900. Denizli'ye bağlı merkez köy Moran'da dünyaya gelmiş. Bu köyün yeni adı Yenibağlar'dır. Babamızın ilk mesleği, köyde çobanlık yapmış. Köyün yakışıklısı olduğu için kayınvalidemin annesi, kızını uzağa, gurbete, yabana gitmesin diye kayınpederime yani köyün yakışıklı fakirine, çobanına vermiş. Yalnız babamız aynı zamanda köyün tek okuma yazma bileniydi ve köyün muhtarlığını da yapmış. Eski Türkçe ve yeni Türkçeyi çok iyi bilirdi.

Bu izdivaçtan bir ay sonra, babamız bir imtihana giriyor ve kazanıyor. Devlet Demir Yolları'nda (DDY) memur olarak işe başlıyor. İlk tayini Antep Fevzipaşa'ya çıkıyor. Muhtelif yerlerde memurluk görevini yaptıktan sonra; 1946'dan önce tayinini Denizli'ye çıkartarak tekrar memleketimize geliyor; ben 1946'da Denizli'de doğmuşum, adıma Mahmut koymuşlar. Babamız devamlı Risale-i Nur yazardı, ama çok yazardı, biz onu yazarken daima görürdük. O kadar ki, sağ omzu yazı yazmaktan kamburlaşmıştı

Babamız Yakup Cemal 1960 senesinde DDY'den emekli oldu. Emekli olunca kendisini devamlı takip eden polis için komişere demiş ki; "Elhamdülillah beni böyle hep takip eden bir polisi, bir korumayı tutmaya benim param pulum yetmezdi..."

İlk görev yeri olan Antep-Fevzipaşa'nın yanı sıra Kuleönü, Nazilli, Denizli olarak bu merkezlerde görev yaptığını biliyoruz; belki başka yerler de vardır. Babamız 1960 senesinde emekli oldu. 1 Temmuz 1987'de ikinci eşinin evinde Nazilli'de vefat etti. Kabri Denizli Kabristanındadır.

ÜSTAD'IN GÖZLERİNE BAKILMAZ BAKILSA DAĞLARI ERİTİR

Babamız Yakup Cemal, 1929 yılında Isparta'nın Kuleönü kasabasında Devlet Demir Yolları'nda görev yaparken, Risale-i Nur'u burada tanır ve Bediüzzaman Hazretlerinin Barla'da olduğunu duyar. O zamanlar 30 yaşlarında imiş. Kuleönü ile Barla birbirine yakındır. Bir Arkadaşı Üstad'ı ziyaret etmek ister ve Yakup Cemal'e "sen de gelir misin?" diye sorar. Kabul edince, iki kişi olarak katır arabasıyla Barla'ya doğru yola çıkarlar. Yalnız, arabacı korktuğu için ihtiyaten ikisinin de üzerini örter. Bu yüzden Barla'ya nasıl vardıklarını bilemiyorlar. Yola sabah namazından önce çıkmışlar; sabah namazı vaktinde evrad-u ezkar okurken Üstad'ın yanına varmışlar.

İçeri girdiklerinde, Üstad hafifçe sağına dönüp onlara baktığında, Yakup Cemal, Üstad'ı beyaz cübbeli ve beyaz sakallı olarak görür. İçinden "Hocanın sakalsız olduğunu söylemişlerdi" diye geçirir. Tekrar baktığında ise normal haliyle görür Üstad'ı.

Tanışma faslından sonra Üstad, Yakup Özkan'ın Kuleönü'nde demiryollarında çalıştığını öğrenir ve "Ruhumun tayaranında, bir tarafım hep Kuleönü'ne çekiyordu, demek ki orada sen vardın Yakup kardeşim" der ve onu talebeliğe kabul eder.

Üstad Hazretleri Yakup Özkan'ın devlet memuru olduğunu öğrenince zarar görmemesi için ona Yakup "Cemal" ismini verir. Bu sebeple Risalelerde adı Yakup Cemal olarak geçer. Yıllarca takip edilip, evi devamlı surette aranıp, talan edildiği halde, enteresandır ki Yakup Özkan zarar görmez. Zira onlar hep Yakup Cemal'i bulmuşlardır. Bu da Üstad'ın bir kerameti veya tedbiri olsa gerek...

Babamız Yakup Cemal, Bediüzzaman hazretlerine o zamanlar çok ziyaret edermiş. Hatta bir ara iki üç gün Bediüzzaman'ın evinde kalmış Barla'da. Bediüzzaman Hazretleri ekmeğini kendi yaparmış, babam bunu gördüğünü bize anlatırdı. Nasıl bir fırında yaptığını bilemiyoruz artık. 'Ekmek elimde taş gibi ama ağızımda ipek gibi olurdu' diye anlatırdı. Orada Üstad'ın ibriğini hemen kapar, abdest aldırırmiş Üstad'a. Bize "Üstad'ın gözlerine bakılmaz bakılsa dağları eritir" derdi. Babamızın yanında Üstad'ın adı geçtiğinde, gözyaşları akardı hemen; ona bu kadar bağlıydı.

Bir gün Orhan ve İlhan ağabeylerimi babam Üstad'a götürüyor, ellerini öptürüyor. Üstad isimlerini soruyor; babam Orhan ve İlhan deyince, 'Yakup Cemal, Hasan ve Hüseyin koysaydın' diyor. O sebeple babamız Yakup Cemal, torunlarının yani bizim çocuklarımızın adlarını 'Hasan ve Hüseyin' olarak koymuştur.

Tam 58 sene Nur Risalelerini yazan Yakup Cemal

POLİS-JANDARMA BASKINLARININ KORKUSU BENDEN ÇIKMADI

Mahmut Özkan: Ben ilkokul üçüncü sınıfta iken polisler bizim evi bastılar. Polisler bizi ittirip kakiverdi. Biz o zaman Risaleleri gübrenin içine gömdük. Benim hatırladığım, biz böyle üç tane baskın yedik. Hiçbir şey bulamadılar, tedbirimizi alıyorduk hep. Bir baskında babam 'artık yeter ne olursa olsun' deyip kitapları masanın üstüne koydu. Üstüne de bizim okul kitaplarını... Polisler onlara hiç bakmadan gittiler. Bunun şahidi benim. Ders kitaplarına bakıp gittiler, altındaki Risaleleri görmediler. Benim yaşadığım üç baskın, abimler daha çok baskınlar görmüşler.

Baskınlardan bıkan annemiz babama sitem etmeye başlayınca, vücudunu gaipten sıkıyorlar; 'bir daha Yakup Cemal'e karışma' diyorlar. Annemiz bunu bize hep anlatırdı. Artık annem o korkuyla kesinlikle karışmazdı. Tabi kolay değil o kadar baskınlara

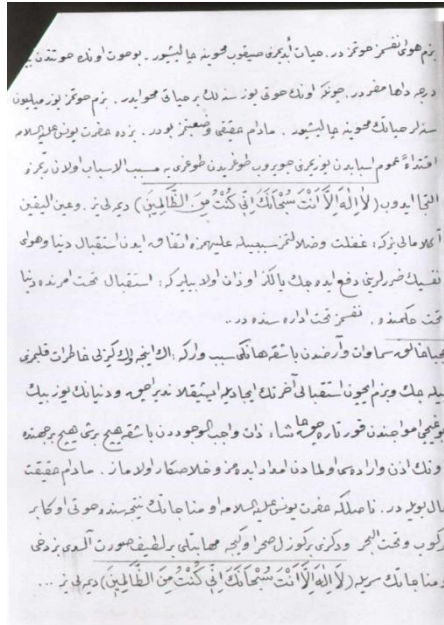
dayanmak. Polisler, jandarmalar girdiler mi eve önüne geleni itip kakarlardı. Bak hala o polis, jandarma baskınlarının korkusu benden çıkmadı. Polis beni itip yere düşürmüştü. Bir seferinde annem ve ben Risaleleri muşambaya iyice sarıp bahçede gübrenin içine gömmüştük korkudan. Sonra gübrenin üstüne otlar, samanlar atıp örtmüştük. Çünkü oraları bile karıştırıyorlardı. Babamız hiç hapse girmedi.

SAĞ OMUZU RİSALE YAZMAKTAN KAMBURLAŞMIŞTI

Gülçin Özkan: Ben ilk evlendiğimde babamla evde toplanıp arkadaşlarıyla devamlı yazarlardı. Sesli olarak hep beraber "Yâ Cemili-i Yâ Allah Yâ Karib-i Yâ Allah (...)" diye tesbihat yaparlardı. Babamın sağ omuzu risale yazmaktan kamburlaşmıştı... Az önce gördünüz rahlesini, seccadesini hala saklıyoruz. Bize devamlı Risalelerden okur, Bediüzzaman'dan anlatırdı. Babam bize risalelerden okurdu hep.

Fakat o zamanlar ben açtım... Cahildik hiç not almak, sesini almak aklımıza gelmedi. Unuttuk çoğunu. Çoğu zaman benimle ilgilenir, bazen yemek yapma fırsatını bile kaçırmış; eyvah deyip son anda yetiştirirdim. Sonra ben bu dersler vasıtasıyla şuurlanıp tesettüre girdim. 1980 ihtilal yılından bir yıl sonra okula teftiş geldi; kocam başını aç dediği halde ben "istifa ederim başımı açmam" dedim. Ama bu şuur tamamen kayınpederimin dersleriyle olmuştu. Kayınpederimi kendi babamdan da çok severdim. Yaşlılığında ona iyi baktım, ağlar bana dua ederdi. O, hem babam hem hocamdı. Şu

tavanda gördüğünüz korniş bu salonu haremlik selamlık olarak perdeyle bölmek için çekilmiştir. 20 sene bu evde oturdu. İkinci eşi Nazilli'den olduğu için sonra oraya taşındı. Nazilli'de vefat etti ama buraya getirdik, kabri burada. Babamızın; 'Üstad'ımız bugün buraya bize ziyarete geldi' diye sabaha kadar ağladığı günler olurdu. Manen Bediüzzaman bu eve ziyarete gelirmiş.

Yakup Cemal'in yazdığı Risalelerden bir sayfa

BEN VEFAT EDİNCE SEN BUNU TEYBE KOY BAŞIMDA OKUSUN

Gülçin Özkan: Anlattığım gibi babamız Yakup Cemal Nazilli'de vefat etti. Hemen gittik, masasının üzerinde size gösterdiğimiz el yazması Osmanlıca risalelerden iki tanesi vardı. Gece saat 02'de cenazesi Denizliye bu eve geldi. Bir minibüs, üç taksiyle getirdiler. O gece komşulardan ekmek topladım, altı sofraya kurdum.

Kayınpederim bana bir şey tembih etmişti. "Kızım ben Cevşen'i kasete okudum, ben vefat edince sen bunu teybe koy başımda okusun" demişti. Ben de öyle yaptım. Kasetler duruyor. Cevşen'in tamamı... Gerçekten ben kaseti teybe koydum, tam bitti hoca geldi

duasını yaptı aldı gitti... Kasetin sonunda Cevşen hakkında bilgi veren bir sohbeti de vardır.

Cenazesi çok kalabalıktı. Uğurlamaya çıktığımda cemaatin bir ucu bu köşede öteki ucu 300 metre ilerdeki köşeydi. Isparta'dan, Nazilli'den falan çok gelenler vardı. Vefat tarihi 1 Temmuz 1987 dir.

KAYINPEDERİM YAKUP CEMAL'İN ETKİSİ ÇOK FAZLA OLDU...

Akhisar'dan diğer gelini Sebahat Özkan: Kayınpederim Yakup Cemal'i ilk defa 1967 yılında tanıdım.1969 yılında oğlu Yusuf Özkan ile evlendim. Kayınpederime 1987'de vefat edinceye kadar gelini olarak hizmet ettim. Eşimin memur olması sebebiyle devamlı olarak aynı yerde vazife yapma imkânımız olmadı. 20 sene süresince Denizli'ye her gittiğimizde yahut kayınpederim bize geldiğinde ona çok hizmet ettim, çok duasını aldım. Bizi ziyarete geldiği zaman, özellikle rahatsız olduğu zaman kendi elimle yemek dahi yediriyordum. Karşılıklı oturup geç saatlere kadar bana hep Üstad'ı anlatırdı.

Kayınpederimin bize geldiğini duyanlar bir an olsun evimizi boş bırakmaz ve ziyaretine gelirlerdi. Misafirler geldiğinde konuşmaya mecali olmayacak kadar rahatsız olan kayınpederim, Üstad ve Risale-i Nur ile alakalı sohbet etmeye başladıktan sonra adeta gençleşiyordu. Kendisine bu durumu sorduğumuzda cevaben; "Risale-i Nur'un kerameti bu" diyordu. Bir keresinde hiç unutmuyorum; Ankara'ya yanımıza ziyaretimize gelmişti. Sözler'den ders yapıyordu. Bir anda odanın içerisinde çok güzel bir koku duymaya başladık. Kayınpederim "Risale-i Nur'un kokusu bu. Hem Risale-i Nur, okurken insanın ağızında şeker gibi hoş bir tat da bırakır demmişti.

Kayınpederimi ziyarete gittiğimiz zamanlarda Üstad Hazretlerinin kerametlerine şahit oldum. Bunlardan bir tanesi beni çok etkilemişti. 1978 yılında ailece kayınpederimi ziyaret için Denizli'ye gitmiştik. Günün yorgunluğunun ardından istirahat etmek için odamıza çekilmiştik. Gece yarısı kuvvetli bir şekilde dış kapı vurulmaya başladı. Biz apar topar korkarak (çocuklar o zaman küçüktü) uyandık. Eşim Yusuf Özkan hemen kalkarak hızlıca sokak kapısına bakmaya gitti. Tabii hepimiz merak içerisinde acaba ne oldu diye endişe ediyoruz. Kayınpederim de uyanmıştı. Ama bizdeki endişe onda yoktu. Eşime "Yusuf'um korkma. Üstadım geldi. Kapıyı kilitlememişsiniz onu haber verdi" dedi. Eşim kapıya gidip baktı ve hakikaten de gece kapıyı kilitlemeyi unutmuşuz. Benim hayatımda kayınpederim Yakup Cemal'in etkisi çok fazla oldu...

Denizli'de diğer akrabalarımız Mahmut ve Gülçin Özkan'ın size anlattıkları hatıraları okudum, doğrudur, aynen teyid ediyorum... Anlatılanları ben de kayınpederim Yakup Cemal'den çok dinlemiş veya görmüşümdür.

İslamköylü Hafız Ali ve Hasan Feyzi'nin de yattığı Denizli kabristanında Yakup Cemal'in mezarı.

Sağdan; oğlu Mahmut Özkan, Ömer Özcan ve torunu Hüseyin Çağrı Özkan

RİSALE-İ NUR'DA YAKUP CEMAL

Ve râbian: Yazıda merhum Âsım'a benzeyen Yakub Cemal'in hayatta olduğunu ve hayatta ise Nurlar ile, o güzel kalemi ile hizmet ediyor mu bilemediğim için, çok defa hazîne ve müteessifane düşünüyordum. Hadsiz şükür olsun ki; hem hayatta, hem Nurlarla hizmette, hem sadakatta olduğunu gösteren bir mektubunu aldım, elhamdülillah dedim. (Emirdağ L. 145)

***

Kahraman Nazif'in ve Yakub Cemal'in, şimal-i garbîde üç devletin Kur'anı kabul etmesi Zülfikar'ın intişarına tevafuku; ve geçen sene, Zülfikar çıkarsa, dâhilen ve haricen büyük fütuhata vesile olacak hükmünü tasdik etmesi büyük bir fâil-i hayırdır diye biz de o iki kardeşimizin kanaatına iştirak ediyoruz. (Emirdağ L. 222)

***

Râbian: Kardeşimiz Yakub Cemal'in Denizli şakirdleri namına Ramazan ve Leyle-i Kadir tebrikine karşı bin bârekâllah ve nefsinde karşı mücadelesi vefkakallah ve İngiliz Devleti'nin payitahtında hatibleri kürsülerinde "Artık İngiltere'nin İslâmiyet'i kabul etmesi lâzımdır" diyerek bağırdıklarını ve beşeriyetin bütün hakikî ihtiyacatını câmi' olan Furkan-ı Hakîm'in âyetlerini birer birer okuyup tefsir ve beyan ettiklerini en son gazetede arkadaşların okuduklarını işitiyoruz diye o kardeşimizin bu havadisine bin elhamdülillah deriz. Evet o devletin hem dünyası, hem saltanatı, hem saadeti onunla kurtulabilir. (Emirdağ L. 246)

***

Sâniyen: Denizli, hem Denizli'deki Nur kardeşlerimizle ziyade alâkadarım. Merhum Hasan Feyzi'nin arkadaşları ne vaziyette olduklarını ve Yakub Cemal eski kardeşimiz ne halde ve nerede olduğunu merak ederken, aynı vakitte Yakub Cemal'in Denizli Nurcuları namına güzel bayram tebriki beni çok sevindirdi. Mütéhassirane ve müştakane hayalen beni Denizli'de gezdirdi, "Mâşâallah, Bârekâllah!" dedim. (Emirdağ L.2- 47)